

04

EU-MIDIS

Sondajul Uniunii Europene privind
minoritățile și discriminarea

Română

2010

Raportul „Date în obiectiv” **Opririle efectuate de poliție și minoritățile**

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)

EU-MIDIS

SONDAJUL UNIUNII EUROPENE PRIVIND MINORITĂȚILE ȘI DISCRIMINAREA

CE este EU-MIDIS?

EU-MIDIS înseamnă „Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea”.

Acesta este primul sondaj desfășurat la nivel european care își propune să intervieze grupurile de imigranți și minoritățile etnice cu privire la experiențele cotidiene legate de discriminare și victimizare.

Întrucât multe dintre incidentele legate de discriminare și victimizare nu sunt raportate, iar procedura actuală de colectare a datelor privind discriminarea și victimizarea împotriva grupurilor minoritare este limitată în multe state membre, EU-MIDIS asigură cele mai complete date la zi cu privire la gradul de discriminare și victimizare împotriva minorităților din Uniunea Europeană.

Pe parcursul anului 2008, au fost intervievați față în față, pe bază de chestionare, un total de 23 500 de imigranți și persoane aparținând unor minorități etnice din toate cele 27 de state membre ale UE.

De asemenea, în 10 state membre au fost chestionate 5 000 de persoane aparținând populației majoritare și care locuiesc în aceleași zone cu minoritățile, pentru a putea compara rezultatele obținute la anumite întrebări-cheie.

Fiecare interviu a durat între 20 de minute și o oră și a constat într-o serie de întrebări detaliate.

Al patrulea raport din seria „Date în obiectiv”

Prezentul raport se axează pe experiențele respondenților în ceea ce privește opririle efectuate de poliție, urmărind inclusiv nivelul de încredere față de aceasta. Este al patrulea raport „Date în obiectiv” al EU-MIDIS care vizează rezultate specifice ale sondajului.

Rapoartele „Date în obiectiv” privind EU-MIDIS oferă doar o imagine de ansamblu asupra rezultatelor specifice ale sondajului și au rolul de a prezenta cititorului anumite concluzii esențiale.

Un raport complet privind principalele rezultate EU-MIDIS a fost publicat în decembrie 2009, acesta putând fi consultat pentru informații suplimentare referitoare la eșantionarea sau localizarea interviurilor în fiecare stat membru, împreună cu concluziile detaliate cu privire la diferitele domenii acoperite de sondaj.

Toate rapoartele legate de sondaj sunt disponibile pe pagina de internet a Agenției (<http://fra.europa.eu/eu-midis>):

- Date în obiectiv 1: Romii
- *Data in Focus 2: Muslims* (Musulmanii)
- *Data in Focus 3: Rights Awareness and Equality Bodies* (Conștientizarea drepturilor și organismele pentru promovarea egalității)
- *EU-MIDIS: Main Results Report* (Raport privind principalele rezultate)
- EU-MIDIS la prima vedere – Introducere în sondaj
- *Full technical report* (Raportul tehnic complet)
- *Survey questionnaire* (Chestionarul sondajului)

Dacă aveți nelămuriri privind această traducere, vă rugăm să consultați versiunea în limba engleză, care este versiunea originală și oficială a documentului.

AL PATRULEA RAPORT „DATE ÎN OBIECTIV”

CONCLUZII ESENȚIALE PRIVIND OPRIRILE EFECTUATE DE POLIȚIE ȘI MINORITĂȚILE

- În 6 din 10 state membre în care au fost intervievate grupuri minoritare și majoritare locuind în aceleași zone, respondenții minoritari au fost opriți de poliție mai frecvent în ultimele 12 luni.
- Analizând frecvența opririlor efectuate de poliție asupra respondenților minoritari și majoritari din 10 state membre, s-a constatat că persoanele oprite de trei sau mai multe ori într-un interval de 12 luni proveneau exclusiv din rândul minorităților.
- Anumite grupuri minoritare sunt supravegheate foarte strict de poliție – de exemplu, respondenții de etnie romă din Grecia au fost opriți, în medie, de 6 ori într-o perioadă de 12 luni.
- În 10 state membre în care se pot efectua comparații între respondenții minoritari și majoritari, probabilitatea de a fi opriți atunci când se află în mijloace de transport în comun sau pe stradă este mai ridicată în cazul respondenților minoritari decât în rândul celor majoritari. De exemplu, în Ungaria, 83% dintre respondenții de etnie romă opriți de poliție, față de 10% dintre respondenții majoritari, se deplasau cu mijloace de transport în comun sau pe stradă; în Spania, 81% dintre respondenții nord-africani opriți se aflau în mijloace de transport în comun sau pe stradă, față de 30% dintre respondenții majoritari.
- În 10 state membre în care se pot efectua comparații între respondenții minoritari și cei majoritari, probabilitatea respondenților minoritari de a fi opriți și de a le fi controlate actele este mai ridicată decât cea a respondenților majoritari. De exemplu, în Italia, 90% dintre nord-africani opriți s-au aflat în situația de a prezenta actele de identitate la control, spre deosebire de 48% din respondenții majoritari; în Grecia, în această situație s-au aflat 88% dintre respondenții de etnie romă, respectiv 48% dintre respondenții majoritari.
- În 10 state membre în care pot fi efectuate comparații între respondenții minoritari și cei majoritari, respondenții majoritari tind să considere că ofițerii de poliție au dat dovadă de respect cu ocazia opririlor, în timp ce respondenții minoritari au semnalat lipsa de respect a organelor de poliție.
- Grupurile minoritare care consideră că au fost oprite de poliție ca urmare a etniei sau a statutului de imigrant prezintă un nivel mai scăzut de încredere în poliție decât membrii minorităților care consideră că oprirea nu s-a datorat statutului lor minoritar.
- Peste 1 din 5 din totalul respondenților aparținând următoarelor grupuri au considerat că au fost opriți de poliție în ultimele 12 luni deoarece erau imigranți sau aparțineau unei minorități etnice: romii din Grecia (39%); nord-africani din Spania (31%); romii din Ungaria (24%); africani sub-saharieni din Franța (24%); nord-africani din Italia (21%).
- Una din două persoane minoritare, victime ale unei agresiuni, amenințări sau hărțuiri grave a declarat că nu a raportat aceste incidente poliției deoarece nu are încredere în capacitatea acesteia de a le rezolva.
- 13% din persoanele minoritare, victimele ale unei agresiuni, amenințări sau hărțuiri grave au declarat că nu au raportat aceste incidente poliției deoarece nu o apreciază, se tem și/sau au avut în trecut o experiență neplăcută cu aceasta.

SONDAJUL

Întrebările din chestionarul EU-MIDIS se refereau la următoarele teme principale:

- întrebări legate de experiențele de discriminare ale respondenților, determinate de statutul de minoritar în 9 aspecte diferite ale vieții cotidiene și măsura în care au raportat discriminarea;
- întrebări referitoare la percepția diferitelor tipuri de discriminare în țara în care trăiesc, precum și gradul de conștientizare a drepturilor lor și autoritățile către care să depună plângeri privind tratamente discriminatorii;
- întrebări legate de experiențele în care respondenții au fost victimele unei infracțiuni, inclusiv dacă aceștia au considerat că victimizarea s-a datorat parțial sau în totalitate statutului de minoritar și dacă au raportat victimizarea la poliție (și, în caz de neraportare, motivele acesteia);

Chestionarul pentru EU-MIDIS este disponibil la: http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/EU-MIDIS_Questionnaire.pdf

- întrebări privind contactul cu autoritățile de aplicare a legii, autoritățile vamale și de control la frontieră și măsura în care respondenții au considerat că au fost victimele unor practici discriminatorii de realizare a profilului etnic.

EȘANTION

Au fost incluse toate statele membre UE.

Au fost efectuate între 500 și 1500 de interviuri în fiecare stat membru.

Au fost chestionate anumite grupuri de minorități etnice, imigranți și grupuri de minorități naționale.

Perioada interviurilor:

mai-noiembrie 2008

Metodă de eșantionare:

Predominant aleatorie
în 22 din cele 27 de state membre.

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

DE CE ESTE IMPORTANT SĂ ANALIZĂM POLIȚIA ȘI MINORITĂȚILE?

Aplicarea legii pe baza egalității și nediscriminării reprezintă o piatră de temelie a societății democratice. Imigrația continuă în Uniunea Europeană, circulația în interiorul și între statele membre și prezența minorităților naționale consacrate reprezintă tot atâtea motive pentru care autoritățile de aplicare a legii din UE sunt nevoite să coopereze tot mai mult cu diverse comunități.

Dacă se are în vedere faptul că, pe lângă lupta împotriva criminalității, autoritățile de aplicare a legii răspund nevoilor și protejează drepturile victimelor, martorilor și ale comunităților extinse ale acestora, atunci putem analiza aplicarea legii ca serviciu public care se adresează unei populații europene diverse. Ținând seama de acest aspect, EU-MIDIS a chestionat grupurile minoritare cu privire la percepțiile și experiențele lor de discriminare datorate originii etnice și statutului de imigrant, în diferite domenii ale vieții cotidiene – inclusiv în relațiile cu autoritățile de aplicare a legii.

Succesul poliției ca „serviciu public” depinde de modul în care diferitele comunități sunt și se simt tratate de către aceasta. Nivelurile ridicate de raportare a infracțiunilor se explică parțial prin bunele relații și încrederea de care se bucură poliția. Mai precis, procentul ridicat de raportare și înregistrare a infracțiunilor rasiste ilustrează bunele relații între forțele de ordine și comunitățile minoritare.

Prezentul raport analizează aplicarea legii din perspectiva egalității și nediscriminării, având în vedere „poliția ca serviciu public”. Răspunsurile a peste 23 500 de persoane intervievate aparținând unor grupuri minoritare și de imigranți oferă dovezi esențiale privind experiențele minorităților în relațiile cu forțele de ordine din fiecare stat membru, inclusiv dovezi privind un tratament potențial discriminatoriu. Datele prezentate în raport pot ajuta statele membre să identifice și să soluționeze eventualele probleme apărute în relațiile dintre poliție și comunitate.

Prezentul raport „Date în obiectiv” al EU-MIDIS trebuie interpretat împreună cu publicația FRA „În sprijinul unor practici polițienești mai eficiente - Ghid pentru înțelegerea și prevenirea creării profilurilor etnice discriminatorii” (2010), care prezintă tema creării profilului etnic în legătură cu practicile polițienești.

PRIMUL SONDAJ EUROPEAN CARE CONFIRMĂ EXPERIENȚELE MINORITĂȚILOR LEGATE DE PRACTICILE POLIȚIENEȘTI

Având în vedere insuficiența cercetărilor din domeniul aplicării legii și grupurilor minoritare din majoritatea statelor membre, prezentul raport oferă o primă perspectivă la nivel UE asupra experiențelor minorităților și grupurilor de imigranți selectate în ceea ce privește aplicarea legii. Doar câteva state membre, în frunte cu Regatul Unit, colectează în mod sistematic date privind procedurile penale sau efectuează cercetări legate de impactul practicilor polițienești, inclusiv al opririlor efectuate de poliție, asupra diferitelor grupuri. Cu toate acestea, datele colectate anonim sub formă de date agregate, conțin dovezi esențiale pentru identificarea practicilor polițienești potențial discriminatorii care, nesupravegheate, pot deteriora relațiile între poliție și comunități.

Trebuie subliniat faptul că, în efortul de a identifica cât mai precis diferitele experiențe de aplicare a legii, o parte a sondajului **EU-MIDIS din 10 state membre a fost dedicată interviurii unor reprezentanți ai populației majoritare în ceea ce privește experiențele lor legate de opririle efectuate de poliție**. Aceste interviuri au fost realizate în rândul respondenților majoritari care locuiesc în aceleași zone ca minoritățile interviuate, astfel încât rezultatele să poată fi comparate în mod direct. Rezultatele constituie o premieră și în această privință, deoarece compară experiențele mai multor grupuri minoritare cu cele ale populației majoritare din 10 state membre.

CARE AU FOST ÎNTREBĂRILE SONDAJULUI?

Sondajul a adresat respondenților o serie de întrebări privind aplicarea legii în legătură cu următoarele domenii:

Oprirea și interacțiunea cu poliția

- Înainte de a fi întrebați despre contactul cu poliția, respondenților li s-a adresat o întrebare generală privind măsura în care au sau nu încredere în poliție.
- Respondenții au fost întrebați dacă au fost opriți de poliție în cursul ultimelor 12 luni în țara în care se realiza interviul – *experiența privind opririle și, în cazul în care au fost opriți, dacă au considerat că aceasta s-a datorat faptului că erau imigranți sau aparțineau unui grup minoritar – percepția privind opririle sau ceea ce se numește în mod frecvent „elaborarea profilului etnic”*.
- În cazul în care respondenții au fost opriți, s-au adresat mai multe întrebări privind natura opririi, inclusiv acțiunile agenților de poliție și dacă au fost tratați cu respect de aceștia.

Statutul de victimă a unei infracțiuni și raportarea la poliție

- Respondenții care au fost victimele unei agresiuni, amenințări sau hărțuiri grave au fost întrebați dacă au raportat (ei sau oricine altcineva) aceste incidente la poliție.
- Dacă incidentele nu au fost raportate la poliție, respondenții au fost întrebați cu privire la motivul neraportării.
- Dacă incidentele au fost raportate la poliție, respondenții au fost întrebați dacă au fost mulțumiți de modul în care poliția a tratat plângerea.

OPRIREA EFECTUATĂ DE POLIȚIE ȘI PERCEPȚIA TRATAMENTULUI DISCRIMINATORIU: DIFERENȚE ÎNTRE GRUPURILE MINORITARE

CREAREA PROFILULUI ETNIC DISCRIMINATORIU:

În publicația FRA cu titlul „În sprijinul creării unui profil mai eficace – Ghid pentru înțelegerea și prevenirea creării profilurilor etnice discriminatorii” (2010), elaborarea unui profil etnic *discriminatoriu* este descrisă ca:

- defavorizarea unei persoane față de alte persoane (cu alte cuvinte, „discriminare”), de exemplu, prin exercitarea atribuțiilor polițienești precum oprirea și percheziția;
- decizia exercitării atribuțiilor polițienești întemeiată exclusiv sau parțial pe rasa, etnia sau religia respectivei persoane.

Ghidul FRA explică situațiile în care crearea profilului care implică factori precum rasa, etnia și religia poate fi considerată „ilegală” și utilizează termenul „crearea profilului etnic discriminatoriu” pentru a face distincția între practicile ilegale de creare a profilului și utilizarea legală a acestora.

Există mai multe metode de analiză a rezultatelor sondajului în ceea ce privește opririle efectuate de poliție.

Având în vedere acest lucru, figura 1 prezintă următoarele pentru toți respondenții intervievați:

- (1) Procentul total de membri din fiecare grup minoritar interviuat în fiecare stat membru care a fost oprit de poliție în ultimele 12 luni - calculat prin adunarea celor două valori.
- (2) Procentul de persoane din fiecare grup minoritar interviuat în fiecare stat membru care au fost oprite de poliție în ultimele 12 luni și care au considerat că oprirea se datorează originii etnice sau statutului de imigrant – prima valoare.
- (3) Procentul de persoane din fiecare grup minoritar interviuat în fiecare stat membru care au fost oprite de poliție în ultimele 12 luni, dar care au considerat că oprirea nu se datorează originii etnice sau statutului de imigrant – a doua valoare.

Model de interpretare a rezultatelor:

Respondenții africani sub-saharieni din Irlanda sunt controlați masiv – 59% din totalul respondenților din acest grup au fost oprți în ultimele 12 luni. Cu toate acestea, doar 6% dintre africanii sub-saharieni intervievați consideră că oprirea lor în ultimele 12 luni a fost motivată de originea etnică sau imigrantă, în timp ce 53% au declarat că au fost oprți de poliție în ultimele 12 luni, dar nu au pus acest lucru pe seama unui profil discriminatoriu creat de poliție.

Respondenții romi din Grecia sunt, de asemenea, controlați masiv – 56% din totalul respondenților aparținând acestui grup au fost oprți în ultimele 12 luni; 39% dintre romii intervievați în Grecia afirmă că au fost oprți exclusiv din cauza etniei, în timp ce numai 17% susțin că oprirea nu a avut legătură cu etnia.

Aspectul cel mai preocupant al rezultatelor din figura 1 îl reprezintă grupurile de respondenți care percep cel mai înalt nivel de creare a profilului etnic discriminatoriu de către poliție. De exemplu, în grupurile următoare, mai mult de 1 din 5 din totalul respondenților intervievați consideră că au fost oprți ca urmare a originii etnice sau imigrante: romii din Grecia (39%), nord-africanii din Spania (31%), romii din Ungaria (24%), africanii sub-saharieni din Franța (24%); nord-africanii din Italia (21%).

În statele membre în care au fost interviuate mai multe grupuri, apar unele diferențe și asemănări frapante în ceea ce privește percepția asupra creării profilului între grupurile studiate. De exemplu, în timp ce 31% din totalul nord-africanilor intervievați în Spania au declarat că au fost oprți de poliție ca urmare a originii imigrante sau a apartenenței la o minoritate etnică, doar 13% dintre sud-americieni și 5% dintre români consideră că au fost oprți din acest motiv. Aceste rezultate ar putea indica anumite practici polițienești discriminatorii care afectează anumite minorități într-o măsură mai mare decât pe altele. În schimb, niveluri similare de percepție a creării profilului sunt observate în Franța, în rândul africanilor sub-saharieni (24%) și nord-africanilor (18%), iar în Italia în rândul nord-africanilor (21%), albanezilor (16%) și românilor (14%) chestionați.

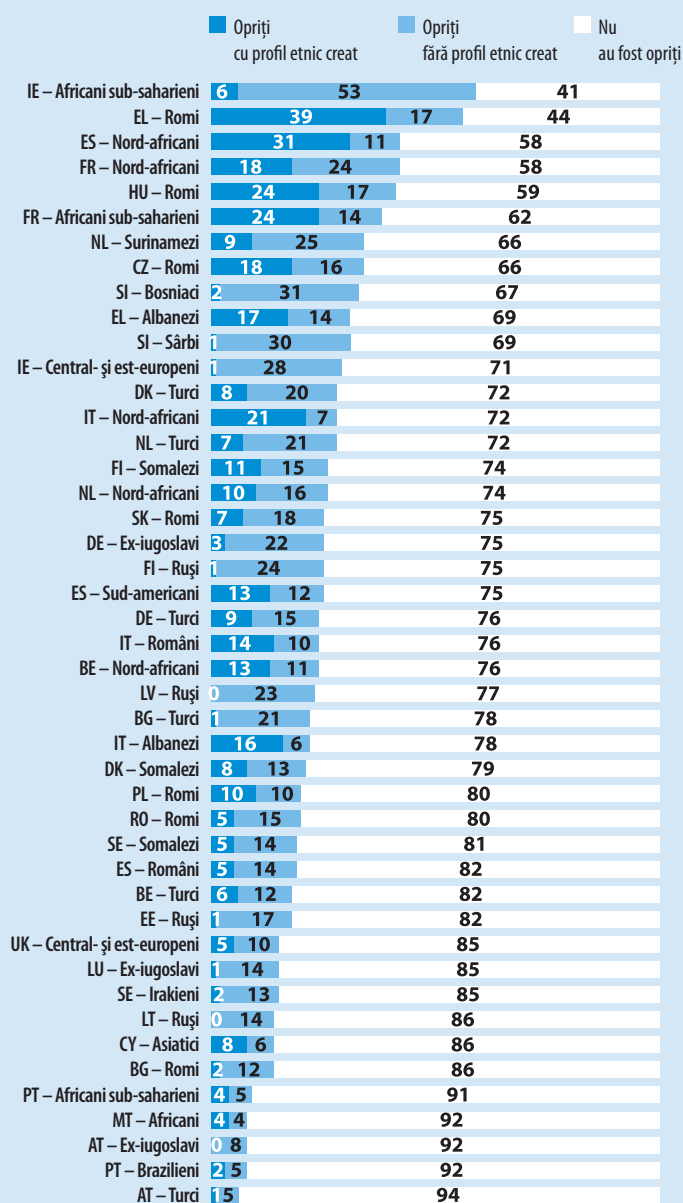
Rezultatele arată totodată modul diferit în care unele grupuri de respondenți de aceeași origine percep opririle efectuate de poliție în statele membre. De exemplu, în timp ce 31% dintre nord-africanii din Spania consideră că au fost oprți de poliție ca urmare a originii etnice sau imigrante – „crearea unui profil etnic” – doar 18% dintre nord-africanii din Franța împărtășesc aceeași opinie; și, în timp ce 39% dintre romii din Grecia cred că au fost supuși unui profil etnic al poliției, doar 5 % dintre romii din România și 2% dintre cei din Bulgaria susțin că au fost oprți exclusiv din cauza etniei. O explicație a acestei discrepanțe, la care se face referire în raportul „Date în obiectiv” privind romii, ar putea fi aceea că romii din Bulgaria și România sunt mai izolați de societatea dominantă și, implicit, de controalele poliției, fiind astfel mai puțin expuși unor eventuale discriminări.

Ca aspect pozitiv, atunci când se compară rezultatele pentru toate grupurile studiate, reiese că, în general, respondenții de origine rusă sau ex-iugoslavă consideră că sunt oprți arareori pe motive de origine etnică sau imigrantă. Cu toate acestea, grupurile care au declarat că au fost oprite cel mai frecvent de poliție ca urmare a originii etnice sau imigrante – cum ar fi romii, nord-africanii și africanii sub-saharieni – au, în mod caracteristic, un ten mai închis la culoare decât grupurile care au raportat cele mai puține opriri discriminatorii ale poliției.

Pentru a înțelege mai bine aceste rezultate este necesară o examinare a datelor din cele 10 state membre în care a fost interviuată și populația majoritară, aceasta permițând plasarea rezultatelor în context și raportarea lor la practicile polițienești „normale”, astfel cum sunt cunoscute de populația majoritară.

Figura 1

Opriri efectuate de poliție în ultimele 12 luni (%)

EU-MIDIS, întrebările F3 și F5

OPRIREA EFECTUATĂ DE POLIȚIE: DIFERENȚE ÎNTRE GRUPURILE MINORITARE ȘI MAJORITARE INTERVIEWATE

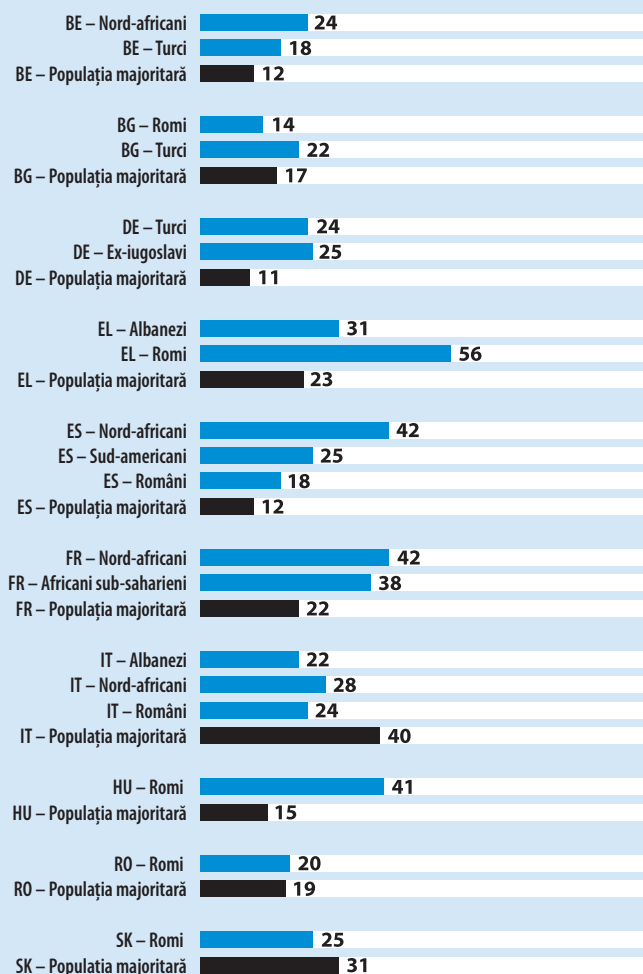
Procentul persoanelor oprite de poliție

În 10 țări, reprezentanții populației majoritare care locuiesc în aceleași zone cu respondenții minoritari au fost întrebați dacă au fost oprite de poliție în ultimele 12 luni¹.

Datele din figura 2 arată măsura în care respondenții minoritari sunt oprite de poliție mai frecvent decât respondenții majoritari. Cu toate acestea, întrucât membrilor populației majoritare nu li s-a cerut să afirme dacă oprirea s-a datorat originii etnice, rezultatele ilustrează doar procentul de persoane oprite din fiecare grup și trebuie interpretate atent ca indicând anumite practici discriminatorii de creare a profilului. Având în vedere aceste elemente, se pot face următoarele observații:

Figura 2

Opriri efectuate de poliție în ultimele 12 luni, rezultate pentru eșantionul majoritar și grupurile minoritare interviewate în 10 state membre (% din totalul respondenților)

EU-MIDIS, întrebarea F3

- În 6 din cele 10 state membre în care au fost interviewați atât respondenți minoritari, cât și respondenți majoritari, respondenții minoritari au fost oprite mai des de poliție în ultimele 12 luni.

- În două din cele 10 state membre în care au fost interviewați respondenți majoritari și minoritari, mai precis în Italia și Slovacia, respondenții majoritari au fost oprite mai frecvent de poliție în ultimele 12 luni.

- În Bulgaria, situația este mai complexă – 14% dintre romi, 17% din populația majoritară și 22% dintre turci au declarat că au fost oprite de poliție în ultimele 12 luni.

- În România nu există nicio diferență evidentă între opririle romilor (20%) și opririle experimentate de populația majoritară (19%).

Printr-un test menit să evidențieze diferențele statistice semnificative dintre rezultatele respondenților majoritari și cele ale respondenților minoritari din 10 state membre², EU-MIDIS arată că, în majoritatea cazurilor, aceste diferențe nu sunt întâmplătoare.

În continuare se pot observa unele diferențe extreme între experiențele populației majoritare și cele ale populației minoritare în legătură cu opririle efectuate de poliție:

- În Ungaria, în ultimele 12 luni au fost oprite 15% dintre respondenții majoritari, față de 41% dintre respondenții romi;

- În Grecia, în ultimele 12 luni au fost oprite 23% dintre respondenții majoritari și 56% dintre respondenții romi;

- În Spania, în ultimele 12 luni au fost oprite 12% dintre respondenții majoritari, față de 42% dintre respondenții nord-africani;

- În Franța, în ultimele 12 luni au fost oprite 22% dintre respondenții majoritari și 42% dintre respondenții nord-africani.

¹ Bugetul disponibil pentru studiu a permis interviewarea populației majoritare numai în 10 din cele 27 de state membre, acestea fiind selecționate în mod aleatoriu.

² Testul Chi-pătrat Pearson la un nivel de încredere de 95%.

Frecvența opririlor efectuate de poliție

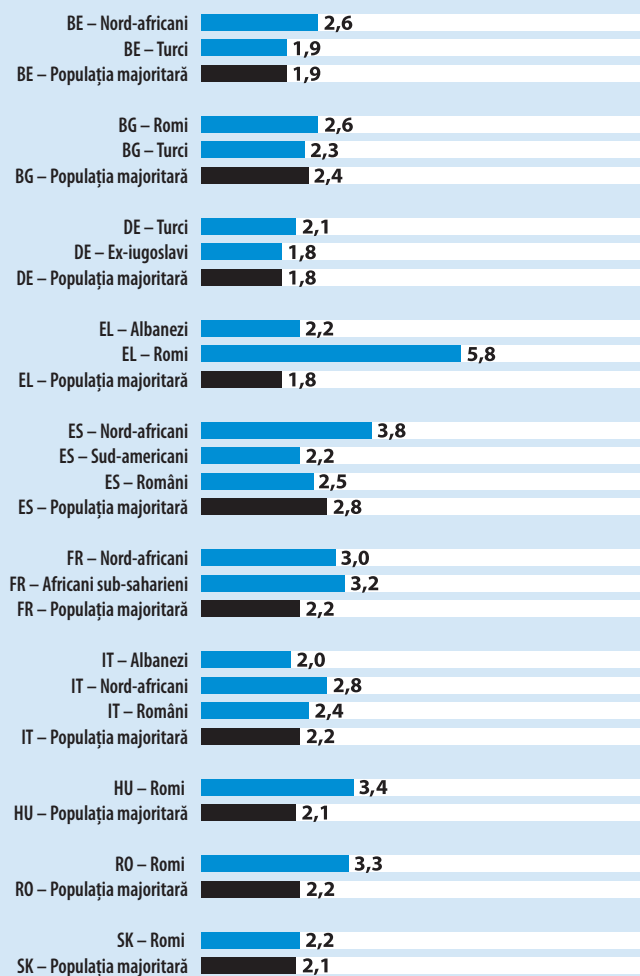
Respondenții care au declarat că au fost opriți de poliție în ultimele 12 luni au fost întrebați apoi cât de frecvent au avut loc aceste opriri.

Conform figurii 3, este evident că în anumite state membre respondenții minoritari sunt opriți, în medie, mai des decât respondenții majoritari. **Dintre grupurile care au indicat că au fost oprite de trei sau mai multe ori de poliție în ultimele 12 luni, doar grupurile minoritare se încadrează la această categorie** - respondenții romi din Grecia experimentând, în medie, aproape 6 opriri la fiecare 12 luni.

Aceste rezultate demonstrează că unele grupuri minoritare sunt controlate mai frecvent decât altele. Posibilele implicații ale experiențelor diferite legate de practicile polițienești ale respondenților majoritari și minoritari, în special într-un mediu în care multe minorități nu au încredere în poliție, ridică motive de îngrijorare. După cum au arătat unele cercetări și evenimente desfășurate pe parcursul ultimelor trei decenii - de la revoltele rasiale din suburbia londoneză Brixton³ în 1981 până la revoltele violente din 2005 din suburbiile pariziene locuite predominant de imigranți și centrate în jurul Clichy-sous-Bois⁴ - este clar că acțiunile poliției trebuie să ia în calcul pericolul alimentării neîncrederii și, în cel mai rău caz, al declanșării unor tulburări în sânul comunităților care se simt deja discriminate pe criterii de origine etnică sau imigrantă. Dat fiind că poliția reprezintă statul (și, deci, societatea în ansamblu), aceasta trebuie să fie percepută și să acționeze într-o manieră nediscriminatorie. Astfel, acțiunile poliției pot contribui la sporirea coeziunii și incluziunii sociale.

Figura 3

Incidența opririlor efectuate de poliție în ultimele 12 luni (în rândul celor opriți), rezultatele pentru eșantionul majoritar și grupurile minoritare interviuate în 10 state membre

EU-MIDIS, întrebarea F4

3 The Brixton Disorders, 10-12 April 1981 (The Scarman Report) [Tulburările din Brixton, 10-12 aprilie 1981 (Raportul Scarman)], Cmd 8427, Londra: Ministerul de Interne (1981).

4 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4413964.stm>.

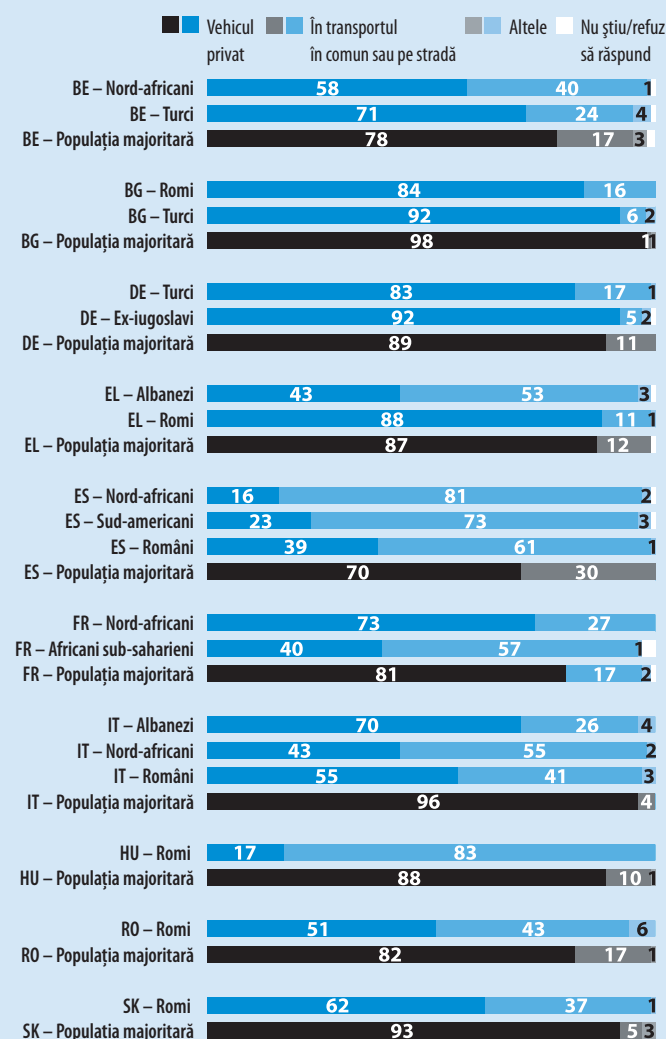
Circumstanțele opririi

Sondajul a chestionat respondenții cu privire la circumstanțele în care au fost cel mai recent oprți de poliție, mai exact dacă se aflau într-un autovehicul privat, într-un mijloc de transport în comun sau pe stradă. Rezultatele din figura 4 arată că, în momentul opririi, între 70 și 98% dintre respondenții majoritari intervievați în cele 10 state membre se aflau într-un autovehicul privat. În schimb, posibilitatea de a fi oprit într-un autovehicul privat variază considerabil în rândul diferitelor minorități studiate, respondenții minoritari fiind mai susceptibili să fie oprți în transportul în comun sau pe stradă decât respondenții majoritari. De exemplu, în Franța, 17% dintre respondenții majoritari, 27% dintre cei nord-africani și 57% dintre africanii sub-saharieni oprți de poliție se aflau în transportul în comun sau pe stradă.

EU-MIDIS arată că probabilitatea de a fi oprit de poliție în ultimele 12 luni este semnificativ mai mare în cazul respondenților minoritari având un vehicul în proprietate personală sau de familie (31%) decât în cazul respondenților minoritari care nu dețin un vehicul personal sau de familie (15%).

Figura 4

Circumstanțele celor mai recente opriri efectuate de poliție (în rândul celor oprți), rezultatele pentru eșantionul majoritar și grupurile minoritare interievate în 10 state membre (%)

EU-MIDIS, întrebarea F6

Având în vedere cele de mai sus, aceste rezultate pot fi interpretate pe baza a două ipoteze care nu au putut fi testate în cadrul sondajului: în primul rând, este mai probabil ca populația majoritară din statele membre să dețină un mijloc de transport privat decât unele minorități și, prin urmare, este mai probabil să fie oprită în mijlocul de transport privat decât în transportul în comun sau pe stradă; în al doilea rând, opririle poliției iau, de cele mai multe ori, forma opririlor de rutină în trafic. În cazul în care ambele ipoteze sunt corecte, pot fi explicate astfel ratele ridicate ale opririlor experimentate de populația majoritară în țări precum Italia, unde 96% din populația majoritară a fost oprită în timp ce se afla într-un autovehicul privat, comparativ cu 43% dintre nord-africani, 55% dintre români și 70% dintre albanezii intervievați.

Cum au acționat agenții de poliție în timpul opririi

Persoanele care au fost oprite de poliție în ultimele 12 luni au fost întrebat despre cum au acționat efectiv agenții de poliție în timpul opririi.

Figura 5 ilustrează principalele măsuri luate în timpul opririlor efectuate de poliție pentru grupurile minoritare și populația majoritară interievată în cele 10 state membre. În condițiile în care mulți respondenți majoritari și minoritari au fost oprți în timp ce se aflau într-un vehicul privat, una dintre principalele măsuri ale poliției a fost aceea de a solicita permisul de conducere sau documentele vehiculului. În unele țări și în cazul anumitor respondenți minoritari, poliția a procedat la percheziția personală a acestora sau a vehiculelor în care se aflau; aceasta s-a întâmplat în cazul a 68% dintre romii din Grecia (comparativ cu 9% din respondenții majoritari și 4% din respondenții albanezi); a 46% dintre africanii sub-saharieni și 38% dintre nord-africani din Franța (în comparație cu 21% din respondenții majoritari); și a 33% dintre nord-africani din Belgia (comparativ cu 17% din turci și 8% din respondenții majoritari).

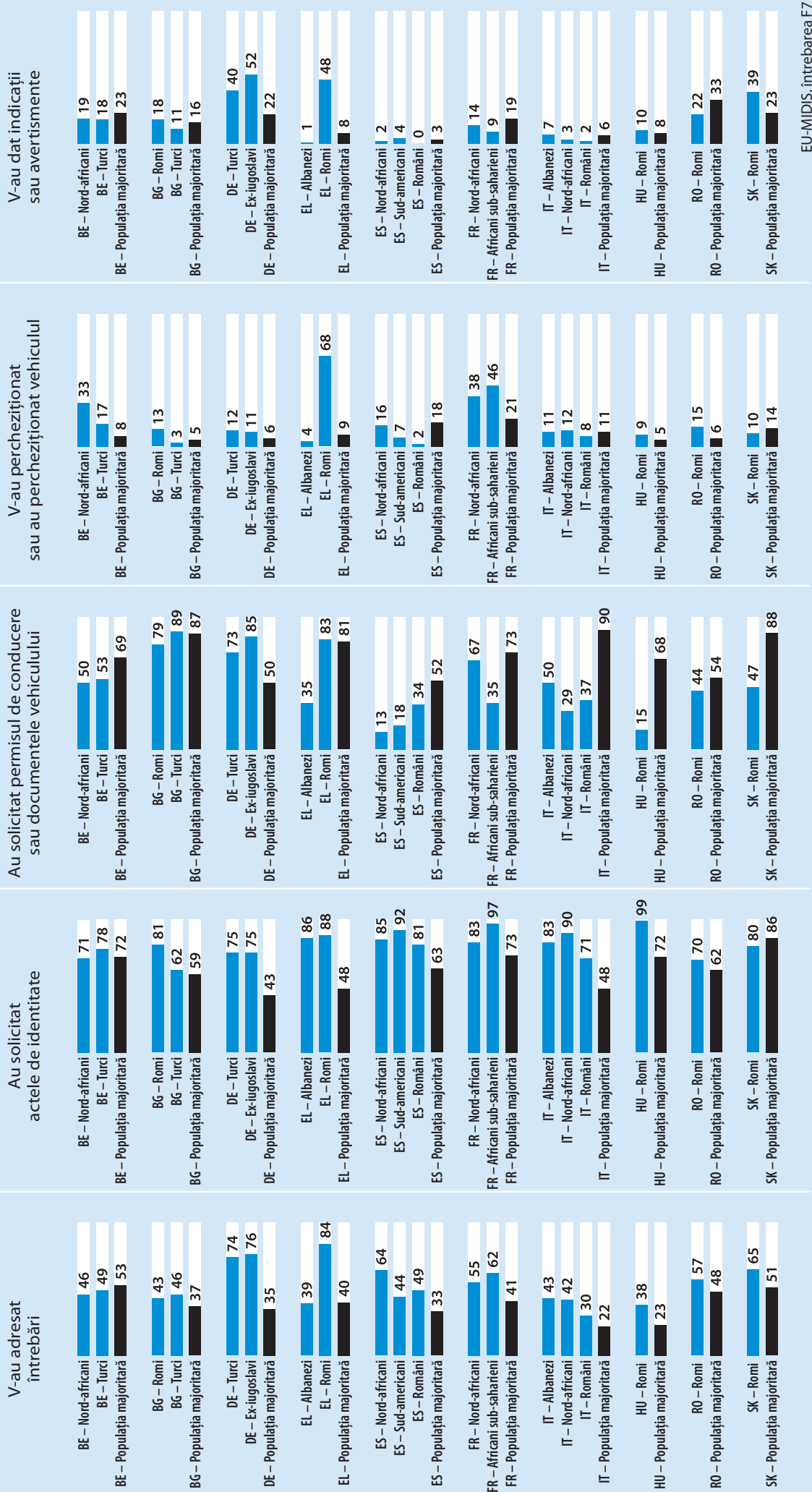
De asemenea, figura 5 indică faptul că respondenților minoritari, spre deosebire de populația majoritară, le-au fost solicitate mai frecvent actele de identitate. De exemplu, în Germania, poliția a controlat actele a 43% dintre respondenții majoritari, comparativ cu 75% dintre respondenții turci și 75% dintre respondenții din fosta Iugoslavia. De asemenea, minoritățile au fost mai des interogate de poliție ca urmare a opririi.

Se pare că romii din Grecia sunt grupul cel mai frecvent controlat de poliție, resimțind printre cele mai ridicate niveluri de intruziune din partea polițiștilor dintre toate grupurile majoritare și minoritare chestionate în cele 10 state membre. De exemplu, în cursul celei mai recente opriri a poliției, 49% dintre romii din Grecia au fost amendați de poliție, 41% au fost supuși unui test de alcoolemie sau antidrog, iar 34% au fost reținuți și/sau conduși la o secție de poliție.

Rezultatele demonstrează că, în unele state membre, ar fi nevoie ca natura opririlor efectuate de poliție și criteriile de selecție a persoanelor sau grupurilor să fie monitorizate sistematic, astfel încât opririle să fie efectuate în mod echitabil, iar mijloacele utilizate să fie proporționale cu rezultatele finale obținute.

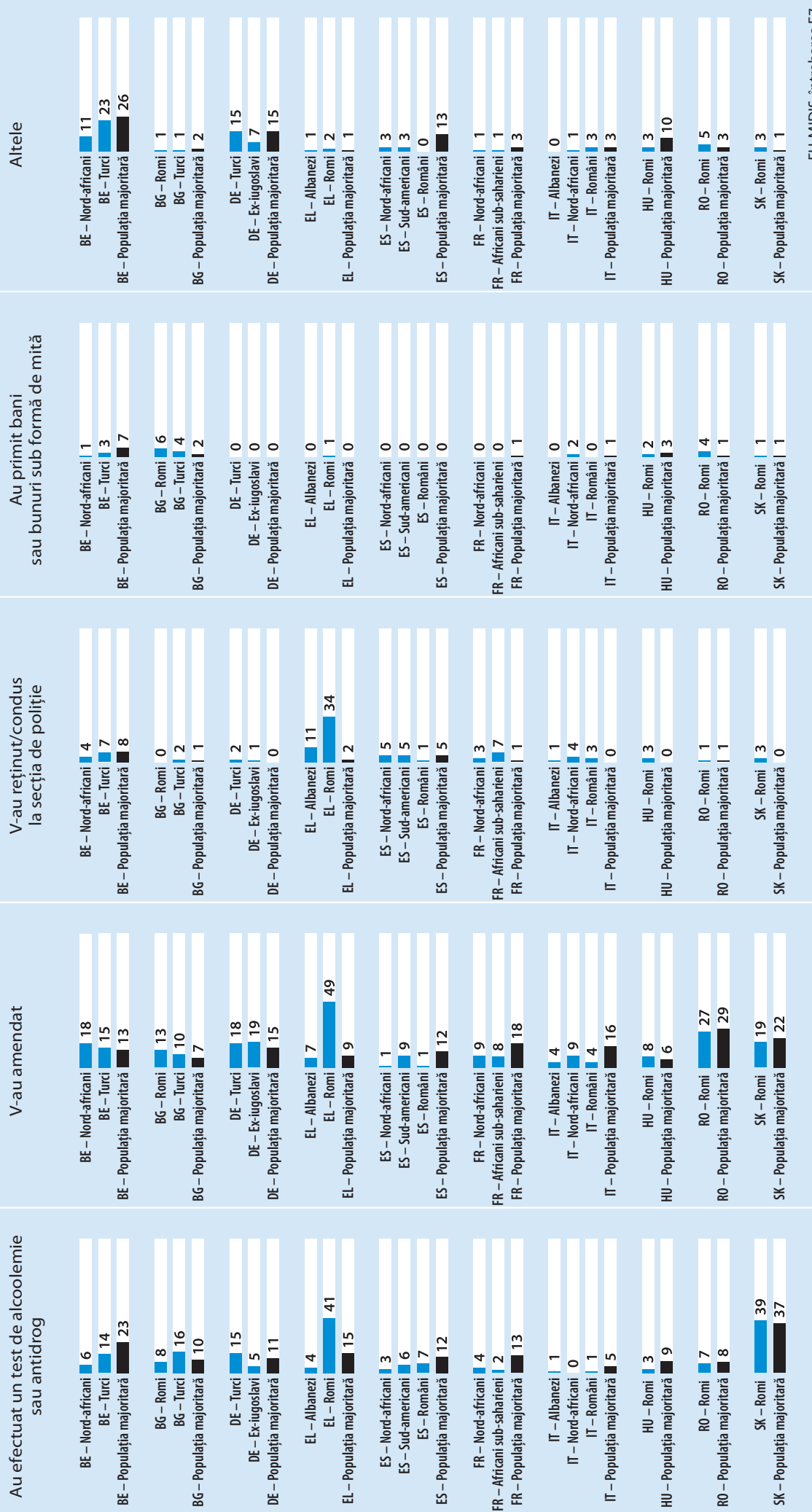
Figura 5

Cum au acționat agenții de poliție în timpul celei mai recente opriri în ultimele 12 luni (%)

EU-MIDIS, întrebarea F7

Figura 5 (Continuare)
Cum au acționat agenții de poliție în timpul celei mai recente opriri
 în ultimele 12 luni (%)

În prezent, dintre cele 27 de state membre, doar Regatul Unit înregistrează sistematic toate opririle efectuate de poliție, inclusiv informațiile privind etnia persoanelor oprite, și pune aceste informații la dispoziția publicului. Aceste date sunt esențiale pentru identificarea oricărei tendințe de utilizare disproporționată a opririlor împotriva anumitor comunități și trebuie interpretate împreună cu dovezile privind măsura în care aceste opriri au fost rezultatul sau au reușit să prevină un act ilegal.

Tratamentul arătat de agenții de poliție în timpul opririi și încrederea în poliție

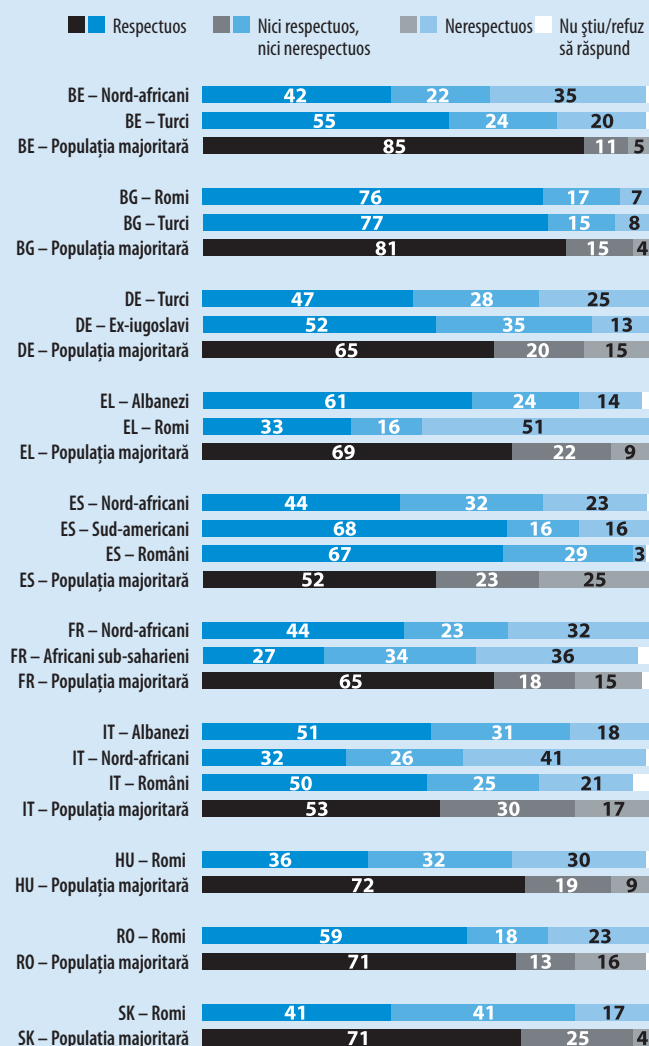
Tratamentul arătat de agenții de poliție în timpul opririi

Legat de cea mai recentă oprire efectuată de poliție, respondenții au fost întrebați cât de respectuos au fost tratați de agenții de poliție. Figura 6 ilustrează modul în care diferitele grupuri de respondenți au fost tratate de poliție.

Din aceste rezultate reiese clar că respondenții majoritari consideră că agenții de poliție i-au tratat respectuos în timpul opririi, în timp ce mai mulți respondenți minoritari susțin că agenții de poliție au fost nerespectuoși față de ei. De exemplu, în Belgia, 42 % dintre respondenții nord-africani, 55 % dintre respondenții turci și 85 % dintre respondenții majoritari consideră că poliția s-a comportat respectuos față de ei în timpul ultimei opriri, în timp ce 35 % dintre respondenții nord-africani, 20 % dintre respondenții turci și 5 % dintre respondenții majoritari consideră contrariul.

În special în Bulgaria, peste trei sferturi din totalul respondenților (76 % dintre romi, 77 % dintre turci și 81 % dintre respondenții majoritari) susțin că au fost tratați cu respect de agenții de poliție în timpul ultimei opriri. Această situație este foarte diferită de cea a respondenților romi din alte state membre, deoarece, de exemplu, 36 % dintre romii maghiari și 72 % din populația majoritară arată că au fost tratați respectuos de agenții de poliție.

Figura 6
Respectul arătat de agenții de poliție în timpul celei mai recente opriri (%)

EU-MIDIS, întrebarea F8

Încrederea generală în poliție – fără legătura cu opririle

Analizând rezultatele altei întrebări privind încrederea generală în poliție, adresată *înaintea* întrebărilor specifice legate de opririle efectuate de poliție, răspunsurile comparate ale respondenților majoritari și minoritari din același stat membru conturează o imagine contradictorie. De exemplu, conform figurii 7:

- în **Spania**, procentul de persoane din diferitele grupuri care afirmă că poliția „le inspiră încredere” era similar: nord-africani (52 %), sud-americieni (63 %), români (67 %), populația majoritară (62 %);
- în **Germania**, nivelul ridicat de încredere în poliție poate fi observat la toate grupurile, dar este mult mai pronunțat în cazul populației majoritare (89 %) comparativ cu respondenții turci (63 %) și respondenții din fosta Iugoslavie (75 %);

- în **Grecia**, populația imigrantă albaneză înregistrează cel mai înalt nivel de încredere în poliție (66 %) față de romi (36 %) și de populația majoritară (49 %). Nivelul ridicat de încredere în poliție al albanezilor poate fi explicat parțial prin așteptările în relația cu poliția în legătură cu experiențele din Albania.

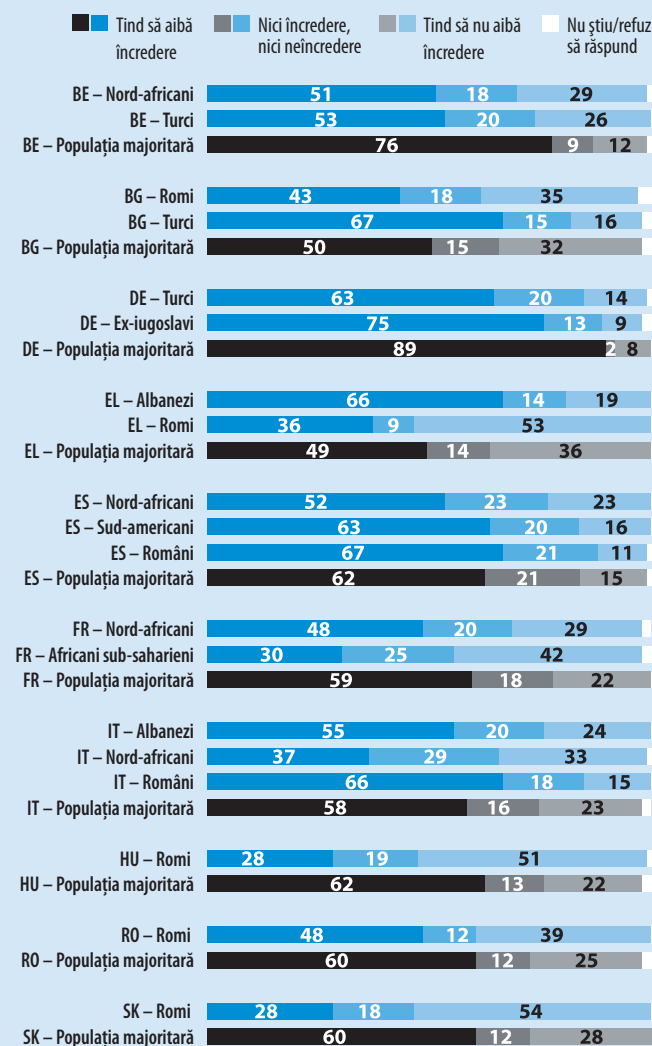
Relația între încrederea în poliție și tratamentul arătat de aceasta în timpul opririlor

În momentul comparării rezultatelor privind nivelurile generale de încredere în poliție cu răspunsurile la întrebarea adresată minorităților privind măsura în care se consideră victime ale profilului etnic în timpul ultimei opriri efectuate de poliție, apare următoarea tendință clară:

50 % dintre respondenții oprii de poliție care *nu* consideră că aceasta este rezultatul creării unui profil etnic au afirmat că, în general, tind să aibă încredere în poliție, în timp ce doar 27 % dintre respondenții care au fost oprii de poliție și *consideră* că aceasta este rezultatul creării unui profil etnic au declarat că tind să aibă încredere în poliție. Prin urmare, există o legătură clară între percepția tratamentului discriminatoriu din partea poliției și nivelurile generale de încredere în practicile polițienești.

Figura 7

Încrederea în poliție (%)

EU-MIDIS, întrebarea F1

EXPERIENȚELE ȘI PERCEPȚIILE PRIVIND OPRIREA ÎN FUNCȚIE DE CARACTERISTICILE PERSONALE ALE RESPONDENȚILOR

Pe lângă informațiile legate de etnie și statutul de imigrant, asupra cărora se axează sondajul EU-MIDIS, au fost colectate și date privind o varietate de caracteristici personale ale tuturor *respondenților minoritari* intervievați, cum ar fi sexul, vârsta și statutul profesional.

Aceste date permit o mai bună cunoaștere a diferențelor existente între *experiențele* legate de opriri (procentul respondenților oprți de poliție), oferind, de asemenea, informații despre *percepțiile* asupra opririlor (procentul de respondenți oprți care considerau că oprirea se datorează originii lor etnice sau imigrante; cu alte cuvinte, crearea profilului etnic).

Aceste rezultate indică grupurile oprite mai frecvent de poliție și care consideră aceste opriri ca fiind discriminatorii și, astfel, ajută la identificarea grupurilor care trebuie tratate cu mai multă atenție de poliție în cazul unor posibile acuzații de comportament discriminatoriu.

În urma analizei rezultatelor agregate pentru toți respondenții minoritari chestionați, constatările următoare evidențiază o serie de concluzii:

- **Sex:** Bărbații sunt oprți mai frecvent decât femeile. În medie, 35 % dintre respondenții minoritari de sex masculin și 14 % dintre cei de sex feminin au fost oprți de poliție în ultimele 12 luni. Procentul celor care consideră că oprirea s-a datorat unui profil etnic este semnificativ mai ridicat în cazul bărbaților (38 %) decât în cazul femeilor (28 %).
- **Vârsta:** Dintre respondenții oprți de poliție în ultimele 12 luni, 15 % erau în vârstă de cel puțin 50 de ani; prin comparație, 28 % dintre respondenții oprți în ultimele 12 luni aveau între 16 și 24 de ani, 27 % între 25 și 34 de ani și 25 % între 35 și 49 de ani. Față de categoriile de vârstă mai tinere, respondenții peste 50 de ani (29 %) erau mai puțin înclinați să considere că au fost oprți ca urmare a creării unui profil etnic.
- **Studii:** Cu cât nivelul de studii al unui respondent este mai înalt (indicat de anii de școlarizare), cu atât este mai ridicată probabilitatea să declare că a fost oprit de poliție în ultimele 12 luni; de exemplu, 16 % dintre respondenții cu cel mult 5 ani de școlarizare declară că au fost oprți de poliție în ultimele 12 luni, față de 22 % dintre cei având 6-9 ani de școlarizare, 25 % dintre cei cu 10-13 ani de școlarizare și 29 % dintre respondenții cu 14 sau mai mulți ani de școlarizare. O explicație pentru această tendință ar putea fi faptul că respondenții cu studii sunt integrați într-o mai mare măsură în societatea dominantă și, astfel, sunt mai susceptibili să fie oprți de poliție, deoarece lucrează sau circulă regulat prin zone dominate de populația majoritară; prin urmare, aceștia riscă să fie oprți mai frecvent de poliție, fiind percepuți drept „intruși” în anumite medii⁵.
- **Statut profesional:** respondenții angajați și cei șomeri au fost mai susceptibili să fie oprți în ultimele 12 luni (28 %, respectiv 26 %) decât respondenții casnici, cu ocupații neremunerate (14 %) sau inactivi (9%), între care se numără pensionarii și studenții. Aceste rezultate pot fi mai bine înțelese dacă se are în vedere că, între respondenții care s-au declarat ca având ocupații casnice sau neremunerate, procentul mai mare este reprezentat de femei, iar femeile, așa cum s-a arătat mai sus, au mai puține șanse să fie oprite decât bărbații. În același timp, după cum arată rezultatele privind vârsta, pensionarii, care au vârste peste 50 de ani, sunt mai puțin susceptibili să fie oprți decât persoanele mai tinere.
- **Îmbrăcămintea tradițională sau religioasă:** în cadrul sondajului, respondenții au fost întrebați dacă poartă veșminte tradiționale sau religioase în public, rezultatele arătând că în această situație se află îndeosebi femeile. Analizând rezultatele privind sexul, femeile care poartă îmbrăcămintă tradițională sau religioasă sunt aproximativ la fel de susceptibile să fie oprite de poliție ca femeile care nu poartă astfel de veșminte; aceeași constatare se aplică și în cazul bărbaților. În același timp, un procent egal de persoane din rândul celor care poartă îmbrăcămintă tradițională și al celor care nu poartă astfel de veșminte consideră că au fost oprite ca urmare a „creării profilului etnic” – ceea ce pare să indice că etnia, indiferent de îmbrăcămintă purtată, este un factor determinant al experienței și percepției persoanelor asupra opririlor efectuate de poliție. Prin comparație, alți factori, precum sexul masculin (în combinație cu etnia), par a avea un efect mai puternic decât îmbrăcămintă asupra probabilității de a fi oprit și a percepției asupra creării profilului etnic.
- **Limba oficială ca limbă maternă:** Un număr mai mare de respondenți care au ca limbă maternă limba națională din statul membru în care trăiesc consideră că ultima oprire la care au fost supuși este rezultatul „creării profilului etnic” (46 % dintre cei care vorbesc limba oficială, spre deosebire de 33 % dintre cei care nu vorbesc limba oficială). O posibilă explicație este faptul că respondenții, cu cât sunt mai integrați, cu atât mai mult percep tratamentul la care sunt supuși ca fiind discriminatoriu.

5 Sollund, R. (2006) *Racialisation in police stop and search practice – the Norwegian case* (Practici rasiste în opririle și perchezițiile efectuate de poliție – cazul norvegian), *Critical Criminology* (Criminologie critică) Vol. 14 No. 3, ediție specială privind „Ethnic Profiling, Criminal (In)Justice and Minority Populations („Crearea profilului etnic, (in)justiție penală și populațiile minoritare”), pp. 265-292.

STATUTUL DE VICTIMĂ A UNEI INFRAȚIUNI ȘI RAPORTAREA LA POLIȚIE

Pe lângă întrebările despre opriri și încrederea în poliție, EU-MIDIS a adresat respondenților o serie de întrebări privind experiențele lor ca victime ale unei infracțiuni. În ceea ce privește agresiunile și amenințările „la persoană”, precum și hărțuirile grave, respondenții au fost întrebați dacă ei (sau altcineva) au raportat aceste incidente la poliție, și în caz contrar, care au fost motivele neraportării.

Figura 8 prezintă motivele neraportării celor mai recente incidente de agresiune, amenințare sau hărțuire gravă pentru toți respondenții minoritari intervievați care au afirmat că au fost victima unei infracțiuni. Respondenților li s-a permis să descrie motivele neraportării, iar interviuatorii au clasificat răspunsurile acestora în 11 categorii diferite.

- Una din două victime ale unei agresiuni, amenințări sau hărțuirii grave – 48 % – a declarat că nu a raportat aceste incidente deoarece nu are încredere în capacitatea poliției de a le rezolva.
- 13 % dintre victime nu au raportat aceste incidente la poliție din cauza dificultății procedurii de raportare, în special în privința timpului necesar și a birocrăției.
- 13 % dintre victime nu au raportat aceste incidente poliției deoarece nu o apreciază, se tem și/sau au avut o experiență neplăcută cu aceasta.

Aceste constatări indică un nivel scăzut de încredere în poliție ca serviciu public din partea minorităților care sunt victime ale unei infracțiuni. Deosebit de importantă este concluzia conform căreia 13 % dintre victimele minoritare nu au raportat incidentele la poliție din cauza percepției și experiențelor negative în relațiile cu aceasta. Analiza acestor rezultate împreună cu concluziile sondajului privind nivelul general de încredere în poliție și tratamentul arătat minorităților de agenții de poliție în timpul ultimelor opriri, este evident că multe grupuri minoritare au un nivel minim de încredere în poliție, pe care nu o percep ca pe un organism public la care pot găsi ajutor.

Având în vedere că, în cazul anumitor grupuri, rata victimizării rasiale percepute este foarte ridicată – 18 % din totalul respondenților romi și 18 % din totalul respondenților africani sub-saharieni consideră că au căzut victimă agresiunilor, amenințărilor sau hărțuirii grave din motive rasiale – concluziile sondajului în ceea ce privește neraportarea demonstrează că trebuie depuse eforturi de creștere a încrederii victimelor vulnerabile în poliție ca serviciu care poate răspunde în mod eficient raportărilor privind victimizarea rasială. Constatările detaliate ale sondajului clasificate în funcție de grupul respondent, astfel cum sunt prezentate în Raportul privind principalele rezultate (2009), au pus în lumină grupurile foarte vulnerabile la ceea ce ele percep ca fiind infracțiuni din motive rasiale și au identificat ratele de raportare la poliție și, foarte important, motivele neraportării.

Figura 8

Motivele neraportării la poliție a celui mai recent incident grav de agresiune, amenințare sau hărțuire gravă (%)

EU-MIDIS, întrebările DD13 și DE12

UTILIZAREA ACESTOR REZULTATE

Rezultatele prezentului raport „Date în obiectiv” aduc în atenția factorilor de decizie politică, a autorităților de aplicare a legii și a comunităților minoritare o serie de aspecte care pot fi tratate la nivel local, național și comunitar, cum ar fi:

- Colectarea de date anonime agregate privind experiențele legate de opririle poliției, în funcție de etnie și alți factori precum vârsta, poate contribui la identificarea tendințelor practicilor potențial discriminatorii ale poliției privind crearea profilului în timpul opririlor. Aceste date pot fi utilizate pentru a combate tratamentul discriminatoriu, acolo unde este prezent⁶.
- Informațiile detaliate privind amploarea, frecvența, circumstanțele și natura opririlor pot contribui la evidențierea potențialelor tratamente discriminatorii. Aceste informații pot fi utilizate de poliție pentru examinarea și revizuirea propriilor practici în ceea ce privește tratamentul nediscriminatoriu și practicile polițienești eficiente.
- Trebuie depuse eforturi pentru colectarea de date legate de experiențele populației minoritare și majoritare în ceea ce privește opririle efectuate de

poliție, astfel încât să poată fi identificate și înțelese potențialele tratamente discriminatorii.

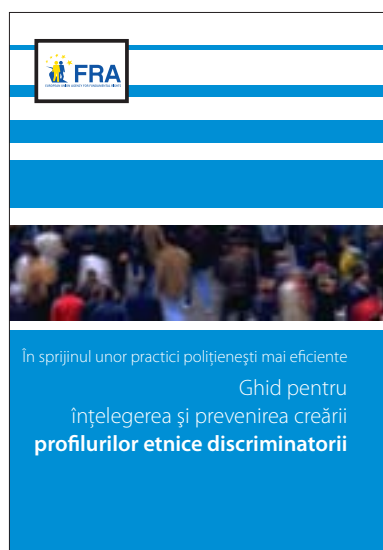
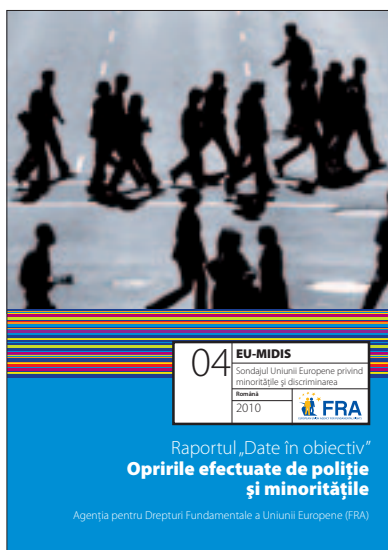
- Deși crearea unui profil etnic discriminatoriu este dificil de dovedit, ratele ridicate ale percepției unora dintre comunitățile minoritare asupra creării unui profil demonstrează că trebuie depuse eforturi în vederea abordării și îmbunătățirii relațiilor între minorități și poliție.
- Minoritățile care percep că au fost victime ale unui profil discriminatoriu al poliției înclină să aibă mai puțină încredere în poliție decât alte minorități, ceea ce sugerează necesitatea evaluării impactului negativ al acțiunilor poliției împreună cu eforturile de creștere a încrederii comunităților minoritare în poliție.
- Rezultate sondajului indică necesitatea îmbunătățirii percepției minorităților față de poliție ca serviciu public, în măsură să trateze nevoile victimelor infracțiunilor și, în special, ale victimizării rasiale.

Rezultate prezentului raport „Date în obiectiv” trebuie interpretate împreună cu publicația FRA „În sprijinul unor practici polițienești mai eficiente – Ghid pentru înțelegerea și prevenirea creării profilurilor etnice discriminatorii” (2010).

⁶ EU-MIDIS a constatat că, în medie, majoritatea respondenților minoritari chestionați doresc ca informațiile privind etnia lor să fie colectate în mod anonim, în cazul în care aceasta permite identificarea tratamentelor discriminatorii.

Prezentul document se raportează la articolul 21 privind nediscriminarea consacrat în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Aceste două rapoarte ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) analizează aspecte strâns legate privind relația între poliție și minorități.

Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)

EU-MIDIS Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea

Raportul „Date în obiectiv”: Opririle efectuate de poliție și minoritățile

Concept grafic: red hot 'n'cool, Viena

2011 - 16 pp. - 21 × 29,7 cm

ISBN-13: 978-92-9192-740-1

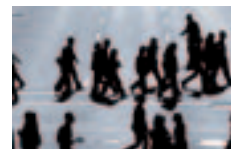
TK-30-09-255-RO-C

DOI: 10.2811/46891

Numeroase informații cu privire la Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene sunt disponibile pe internet. Acestea pot fi accesate pe site-ul internet al FRA (<http://fra.europa.eu>).

© Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, 2010
Reproducerea este autorizată, exceptând reproducerea în scopuri comerciale, cu condiția menționării sursei.

Fotografiile conținute în prezentul document pot fi utilizate sau reproduse numai cu permisiunea directă a titularului drepturilor de autor.

© Aaron Kohr - Fotolia.com

ISBN 978-92-9192-740-1

9 789291 927401

TK-30-09-255-RO-C

VIZITAȚI:

<http://fra.europa.eu/eu-midis>

CONSULTAȚI ȘI:

EU-MIDIS Main Results Report

EU-MIDIS pe scurt

Data în obiectiv 1: Romii

Data In Focus 2: Muslims

Data In Focus 3: Rights Awareness and
Equality Bodies

TECHNICAL REPORT (ON-LINE)

SURVEY QUESTIONNAIRE (ON-LINE)

